

Lauku un meža izmēģinājumu un laboratoriju skate – konkurss 2024. gadā

Ina Alsīņa^{1,2}, Dace Siliņa¹

¹LBTU Lauksaimniecības un pārtikas tehnoloģijas fakultāte,

²Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmija

Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmija Lauku izmēģinājumu un laboratoriju skate – konkurss šogad norisinājās trīsdesmit pirmo reizi. Skatē piedalījās piecas zinātniskās institūcijas, kas ir par 45% mazāk nekā pērn. Tik straujš zinātnisko institūtu ieinteresētības kritums, visticamāk, ir skaidrojams ar konsolidācijas procesiem, jo divi no regulārajiem skates dalībniekiem (Zemkopības institūts Skrīveros, Augu aizsardzības zinātniskais institūts “Agrihorts”) tagad ir iekļauti vienā institūcijā Lauksaimniecības un pārtikas tehnoloģijas fakultātē, kura arī aktīvi piedalījās skatē. Kopējais skates apmeklētāju skaits nedaudz pārsniedza pusotru simtu.

Kā ierasts Lauku (un arī mežu) izmēģinājumu skatē apmeklētāji varēja vērtēt katras zinātniskās iestādes pētījumu rezultātu popularizēšanu masu medijos, jauno zinātnieku iesaisti pētījumos, izmēģinājumu aktualitāti, sadarbību gan ar citām zinātniskajām iestādēm Latvijā un ārzemēs, gan ar uzņēmējiem, kā arī paveikto pēc iepriekšējā gada skates – konkursa.

Šogad skates vērtētāji vidēji zinātnisko institūciju darbību novērtēja augstāk nekā iepriekšējos gados. Nevienu no kritērijiem vidējais ballu skaits (pēc hēdoniskās jeb subjektīvās labizjūtas skalas) nebija zemāks par 8 (1. tab.).

1. tabula

Zinātnisko institūciju vērtējums triju gadu periodā

Kritērijs	2022	2023	2024
Pētījumu rezultātu popularizēšanu masu medijos	7.88	7.72	8.16
Jauno zinātnieku iesaiste pētījumos	7.78	7.68	8.28
Izmēģinājumu aktualitāte	8.27	8.24	8.39
Sadarbība ar citām zinātniskajām institūcijām Latvijā	8.46	8.11	8.43
Sadarbība ar citām institūcijām ārzemēs	7.75	7.49	8.06
Sadarbība ar uzņēmējiem	8.54	8.11	8.18
Progress kopš iepriekšējā gada	8.39	8.43	8.72

Šogad skati uzsāka **Lauksaimniecības un pārtikas tehnoloģiju fakultāte**, 28.06.2024. Fakultātes dekāne Dace Siliņa klātesošos iepazīstināja ar konsolidētās fakultātes struktūru un zinātniskajām aktualitātēm fakultātē.

Uzzinājām arī par pētniecības norisi Augu aizsardzības zinātniskajā institūtā “**Agrihorts**”. Lielu interesi izraisīja doktorantes Laura Āboliņa pētījums par lāceņu minerālās barošanās īpatnībām. Pēc tam iepazināmies ar jaunizveidoto Zivju apstrādes biotehnoloģiju studiju un pētniecības centru. Diena noslēdzas ar pētījumu apskati MPS “Pēterlauki”.

12. jūlijā interesenti apmeklēja **Dārzkopības institūtu** Dobelē. Institūta direktora Inese Ebele iepazīstināja ar aktualitātēm, bet Zinātniskās padomes priekšsēdētāja Līga Lepse ar pētījumiem, kuri norit gan Dobelē, gan Pūrē. Lauksaimniecības zinātņu maģistrs Daniels Udalovs iepazīstināja ar savu pētījumu “Potcelmu ietekme uz šķirņu ražošanas periodiskumu pēc ābeļu ziedu mehāniskas retināšanas”, kas veikts maģistra darba ietvaros. Apskatījām augļu glabātuves un jauniegūto tehniku. Nedalītu sajūsmu izpelnījās ķiršu degustācija.

15 jūlijā skates dalībnieku ceļš veda uz Latgali. Dienas pirmajā pusē iepazināmies ar zinātniski pētniecisko darbu Viļānos. Kā ierasts mūs mīļi uzņēma SIA “**Latgales lauksaimniecības zinātnes centrs**”, kur centra vadītāja Veneranda Stramkale pastāstīja par pētnieciskajām aktualitātēm, bet Aldis Stramkalis iepazīstināja ar inovatīvajiem risinājumiem lauksaimniecības tehnikas un enerģētikas jomā. Bija iespēja apskatīties arī izmēģinājumus.

Dienas otrajā pusē **Malnavas koledža** sagaidīja skates dalībniekus izmēģinājumu laukos, varēja apskatīt ne tikai augu šķirņu saimniecisko īpašību novērtējumu izmēģinājumus, bet arī vērot dronu izmantošanas iespējas augkopībā. Koledžas direktore Sandra Ežmale iepazīstināja klātesošos ar mācību un pētnieciskā darba aktualitātēm. Praktiski varējām vērot graudu kvalitātes novērtēšanu jaunajā laboratorijā.

Skati noslēdza **Agroresursu un ekonomikas institūts**, 22. augustā aicinot interesentus uz Rīgu, institūta centrālo daļu, iepazīties ar tur izvietotajām nodaļām un īstenotajiem pētījumiem. Skates dienā institūta direktore Ineta Stabulniece dalībniekus iepazīstināja ar AREI zinātniskajām un pārvaldes aktualitātēm. Ar AREI Bioekonomikas nodaļas pētījumiem iepazīstināja nodaļas vadītājs Pēteris Lastovskis. Interesanti bija klausīties Chloe Cossin, maģistranti no Francijas, kura prezentēja savu pētījumu “Agrarian diagnosis in the Vidzemes region”. Maģistrante pārsteidza klātesošos ar labu latviešu valodu, kas apgūta salīdzinoši īsā laikā un aizrautīgu stāstījumu par pētījuma rezultātiem. Linda Ieviņa stāstīja par urbāno dārzkopību un tās izaicinājumiem, un noslēgumā varēja doties uz AREI ēkas jumta terases, apskatīt urbāno dārzu.

Apkopojot skates vērtējumus no to apmeklētāju viedokļa, labāko vērtējumu ieguva Dārzkopības institūts. Rezultātu sadalījums dots 2. tabulā

Zinātnisko institūtu vērtējums 2024. gada skatē – konkursā

Kritērijs	Dārzkopības institūts	Latgales lauksaimniecības pētījumu centrs	Malnavas koledža	LPTF	AREI
Pētījumu rezultātu popularizēšanu masu medijos	9.4	8.0	8.0	7.7	7.7
Jauno zinātnieku iesaiste pētījumos	8.9	7.8	8.0	8.2	8.5
Izmēģinājumu aktualitāte	9.6	9.0	8.3	8.5	6.6
Sadarbība ar citām zinātniskajām institūcijām Latvijā	9.4	8.3	8.2	7.8	8.4
Sadarbība ar citām institūcijām ārzemēs	9.1	8.1	7.8	7.3	7.9
Sadarbība ar uzņēmējiem	9.6	8.9	8.7	7.5	6.3
Progress kopš iepriekšējā gada	9.7	9.4	8.7	8.1	7.6
Punktu summa	65.7	59.5	57.8	55.1	53.0